

1537 26. Nov. 1891: 1. Beh. af Lovf. om Arbejdsf. og Arbejdst. ved Licit. o. off. Arb. 1538

Arbejdsgiver. Der er et andet Forhold, hvor Staten vel ligeledes er den egentlige oprindelige Arbejdsgiver, men hvor den dog giver sit Arbejde bort, og i saadanne Tilfælde sker det jo let, at det Ansvar, som hviler paa den, der leder det hele, og som dog i de sædvanlige Tilfælde gerne fører til, at der vises i alt Fald nogen Humanitet, at dette Ansvarsforhold kastes frem og tilbage saaledes, at Ansvarsfølelsen og Humanitetsfølelsen kommer mindre til sin Ret her end i det andet Tilfælde, hvor Arbejderne staa direkte under Staten. Jeg skal ikke forbyde mig i de Enkeltheder, som ere fremsatte her, navnlig i § 1, som særlig interesserer mig. Jeg har jo nu hørt disse Indvendinger hentedede fra det praktiske Standpunkt, som den højtærede Indenrigsminister har fremført imod den, men jeg skal dog ikke nægte, at jeg har en Følelse af, at til Trods for, at der vil rejse sig store Vanskeligheder, hvis man vil tage dette Forslag under Behandling og se at bringe noget ud af det, saa ere disse Vanskeligheder dog næppe af en saa uovervindelig Art, at det alligevel ikke vilde være meget hensigtsmæssigt at saa Spørgsmaalet gjort til Genstand for en alvorlig Undersøgelse i et Udvalg, og det er da ogsaa dette, som jeg her vilde tilraade, at man sender Forslaget i et Udvalg og prøver paa, trods alle Vanskeligheder, at bringe noget ud deraf. Der er kun et Slutningen af den første Paragraf et Punkt, der saa aabenbart bærer Modermærket fra den Side, hvorfra Lovforslaget er fremkommet, nemlig den socialdemokratiske, at det forekommer mig, at det er umiddelbart indlysende, at her maa gøres en Forandring. Der staa jo nemlig: "Den normale Arbejdstid maa, indtil en Lov om en 8 Timers Normalarbejdsdag er vedtagen, ikke beregnes til over 10 Timer daglig, fraregnet Spise- og Hviletider." At disse Ord staa i et Forslag, som er udgaaet fra 3 socialdemokratiske Folketingsmænd, forekommer mig at være meget naturligt, idet de jo nok vilde gøre Brud paa et af deres store Principper, men paa den anden Side forekommer det mig at være umiddelbart indlysende, at dette Ting ikke kan vedtage disse Ord i den foreslaaede Form, idet jo Tingets Flertal dog vistnok langt, langt fra er kommet saa vidt endnu, at det

staa paa det Standpunkt at forlange en Normalarbejdsdag eller betragte denne som en Institution, der med Nødvendighed vil komme om ikke lang Tid. Hvad mig selv angaar, da er Normalarbejdsdagen ogsaa en af de Fremtids tanker, som jeg ser paa med Sympati, men jeg er dog ikke blind for, at der rejser sig store praktiske Vanskeligheder over for Gennemførelsen af den. Jeg mener nu, at denne Bestemmelse vil absolut, hvis den bliver staaende, forhindre Lovforslagets Vedtagelse allerede i dette Ting, og saa meget mere i det andet høje Ting, som ogsaa skal give sit Samtykke til det. Naar man lod denne Sætning falde ud: "indtil en Lov om en 8 Timers Normalarbejdsdag er vedtagen" forekommer det mig, at Sagen allerede bliver meget lettere behandelbar. Det forekommer mig ogsaa, at de ærede Medlemmer af det socialdemokratiske Parti maatte være tilfredse med, at deres Princip har været nævnt paa den Maade i det oprindelige Forslag, og det forekommer mig, at der fra deres Standpunkt ikke kan være noget i Vejen for her at stryge denne Sætning, forudsat at dette skulde kunne gøre Vejen lettere for Forslagets virkelige praktiske Gennemførelse. — Ja, det var disse smaa Bemærkninger, jeg vilde gøre, ikke om noget specielt, hvortil jeg som sagt mangler den fornødne Sagkundskab, men for at minde om et stort Princip, som jeg synes, det nok var værd, at navnlig den Side af dette Ting idelig og idelig mindede om, nemlig Statens Stilling som Arbejdsgiver, at den som saadan bør bestræbe sig for ikke at være mellem de smaaligste og strengeste blandt Arbejdsgiverne, men se at komme op mellem de bedre, de gode Arbejdsgivere. Det er dette Punkt, som jeg gerne vilde benytte denne Lejlighed til atter at minde om, og samtidig takke Forslagets Stillere for, at de have bragt det frem, idet jeg haaber, der dog skal komme noget ud af en Undersøgelse af disse Forhold.

Korsgaard: Det er kun en ganske enkelt Bemærkning, jeg ønsker at gøre i Anledning af de Udtalelser, vi hørte af den højtærede Indenrigsminister. Han gjorde opmærksom paa, at en Fastsættelse af Daglønnen, eventuelt ogsaa af Ukkørlønnen, vil lægge et Baand paa Entreprenøren, og det er jo